

მწყემსი

მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსან კეთილმან სული თვისი
დაძსდვის ცხოვართათვის. იოან. 10—11.
ჰოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. მსრეთ იყოს სიხარული.
ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15—4.
მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მძიმენი და
მე განგისვენო თქვენ. მათ. 11 28.

№ 4

1883—1898

28 თებერვალი

სადიდმარსვო სასინანულო

სულო ჩემო, განიღვიძე
სინანულის დადგა ჟამი,
ეს დრო მირბის, გაგებარვის,
არ დაკარგო ერთი წამი.

ცრემლთა დენით აღიარე,
ჩამოთვალე, რაც გაქვს ცოდვა!
არა ვინ არს ხორციელი,
რომ არ სცოდა, ისე ცხონდა.

ჟამი კნინობს სინანულის,
სიკვდილი სდგას აგერ კართან!
ნუ ჯიუტობ, თორემ შთაგნთქამს
ვით „აბირონი და დათან!“

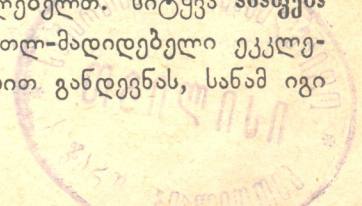
ნუ ბაძავ «ხუთ სულელ ქალწულს,
ულამპროს და უზეთოსა!»
შეიძინე საღვთო მადლი...
რომ წინ სანთლად გინათოსა...

საჭიროა: გული წმიდა,
მარხვა, ცრემლი, მუხლთა დრეკა,
თორემ „მოწყალების კართან“
შეგვექმნება უქმი რეკა. ო.

ანაჟემა (შეჩვენება).

დიდ-მარხვის პირველ კვირიაკეს ვეძახით «მართლ-
მადიდებლობის კვირიაკეს“.

ამ დღეს თითოეულ მართლ-მადიდებელ ქალაქ-
ში, სადაც ცხოვრებს ეპისკოპოსი, რომელიც განა-
გებს ადგილობით ეპარქიას, საკრებულო ტაძარში
დიდის დღესასწაულობით სრულდება წესი, რომელ-
ზედაც წყევას, ანაჟემას უთვლიან უმთავრეს მწვა-
ლებელთ და ცრუ მასწავლებელთ. სიტყვა ანაჟემა
ნიშნავს მწვალების მართლ-მადიდებელი ეკლესი-
ისი ერთობისაგან დროებით განდევნას, სანამ იგი

მოინანებდეს, და თუ არ მოინანა, მაშინ იგი სამუ-
დამოთ განდევნილ იქნება ეკლესიის ერთობისაგან.

ეს წესი სრულდება მართლ-მადიდებელ ეკლესი-
აში მოციქულების დროიდან, თანახმად მაცხოვ-
რის სიტყვებისა: «ხოლო უკეთუ კრებულისადა არა
ისმინოს, (ე. ი. ვინც არ დაემორჩილება მართლ-
მადიდებელი ეკლესიის სწავლას, ანუ ვინც ამ სწავ-
ლას განზრახ გადაამახინჯებს), «იყავნ იგი შენდა,
ვითარცა მეზვერე და წარმართი (მათ. 18, 17)

მაცხოვრის ამ სიტყვების ძალით, წმიდა მოცი-
ქულები ყოველთვის ურჩევდნენ ქრისტიანებს, რომ
იგინი მორიდებოდნენ მწვალებელთა და ცრუ მასწავ-
ლებლებთან ერთობას, არ დაეწყით მათთან ბაასი
და არც თავიანთ სახლებში მიეღოთ ისინი.

მოციქულების შემდეგ როგორც კი წმიდა ეკ-
ლესია შენიშნავდა ახალ მწვალებელთ ანუ ცრუ
მასწავლებელთ, რომელნიც თავიანთ ცრუ სწავლას
ავრცელებდნენ მართლ მადიდებელთა შორის, პირვე-
ლად ამ მწვალებელთ მიიწვევდნენ ხოლმე თავიანთ
კრებებზე, ურჩევდნენ მათ თავი დაენებებიათ მათი
ცრუ სწავლისათვის, რომელიც ეწინააღმდეგებოდა
საღმრთო წერილს და ზებირ გადმოცემას.

ქრისტიანების პირველ საუკუნეებიდან უხირად
იმართებოდა მსოფლიო და ადგილობრივი კრებები;
ამ კრებებზე დამსწრე წმ. მამები და ეკლესიის მას-
წავლებელნი ცდილობდნენ შთაეგონებიათ მწვალე-
ბელთათვის, რომ მათ შეეგონებინათ მათთვის შემ-
ცდარი აზრი, და თუ თავისას მაინც არ დაიშლიდნენ,
მაშინ მათ გააძევებდნენ ხოლმე კეთილ მორწმუნეთა
საზოგადოებისაგან, რომ ამით დაეფარათ მორწმუნე-
ნი ამ მწვალებელთა ცრუ მოძღვრებისაგან.

უკანასკნელ მეშვიდე მსოფლიო კრებაზე წმ.
მამებს მსჯელობა ჰქონდათ იმ მწვალებელთა წინა-
აღმდეგ, რომელნიც უარჰყოფდნენ ხატების ხმარებას
და მათდამი თაყვანის ცემას.

თუმც სასტიკად სდევნიდნენ ხატების თაყვანის-
მცემელთ, მაგრამ ეს უკანასკნელნი წინ აღუდგენ
ასეთ დევნას და უმტკიცებდნენ მდევნელთ, რომ ხა-
ტის თაყვანის-ცემა შემოღებული იყო მოციქულთა
დროიდან. ზებირ გადმოცემით ვიცით, რომ თვით
მაცხოვარმა ჩვენმა მისცა ავგაროს, ედესის მეფეს
«თავისი ხელთ-უქმნელი ხატი». აგრეთვე ღვთის
მშობელმა ნება მისცა წმ. მოციქულს ლუკას გადა-
ელო მისი სახე. ამის გამო წმ. მამებმა მეშვიდე
მსოფლიო კრებაზე 787 წელს დაადგინეს ხატის

თაყვანის-ცემა, და ხატის თაყვანის-ცემის ყველა
წინააღმდეგნი, რომელნიც ხატებს კერპებს უწოდებ-
დნენ, დიდის ამბით შეაჩვენეს და გააძევეს წმ. ეკ-
ლესიის ერთობისაგან.

ვინაიდან მეშვიდე მსოფლიო კრების შემდეგაც
გამოჩნდნენ კიდევ ხატების წინააღმდეგნი, ამიტომ
ხატ-მბრძოლის მეფის თეოფილეს მეუღლემ, ნეტარ-
მა დედოფალმა თეოდორამ, 842 წელს, ნება მისცა
წმ. მამებს, რომ მათ ამ საგნის შესახებ კიდევ მო-
ეწვიათ კრება კონსტანტინეპოლში. ამ ადგილობრივ
კრებაზე წმ. მამებმა სამუდამოდ დაადგინეს, რომ
ხატების თაყვანისცემა არის ქეშმარიტი დოღმატი
(კანონი სარწმუნოებისა) მართლ-მადიდებელი ეკ-
ლესიისა, რომელიც ამ მხრით განიჩევა სხვა-და-
სხვა მწვალებელთა საზოგადოებისაგან, როგორც
მაგალით. ლოთრანგების საზოგადოებისაგან, რომე-
ლიც უარსა ჰყოფს ხატების თაყვანისცემას. ამ უკა-
ნასკნელ კრებაზევე დაადგინეს: შვიდი მსოფლიო
კრებათა ყველა წინანდელი დოღმატები ყოველთვის
წმიდად და შეუცვლელად იქმნეს დაუყოლი,—ყველა
უწინდელი და ახლანდელი მწვალებელნი, რომელნიც
წინააღმდეგნი არიან ამ დოღმატებისა, იქმნენ გან-
დევნილნი ეკლესიისაგან. ამ დღიდან დადგენილია,
რომ დიდი-მარხვის პირველ კვირას ყოველ წლობით
თითოეულს ოლქში ანუ ეპარქიაში დიდის ამბით
შესრულებულ იქნეს საღმრთო წესი—«მართლ-მა-
დიდებლობის დღესასწაულობა».

ეს დიდი და შესანიშნავი საღმრთო მოქმედება
დღეს შემდეგი სახით სრულდება.

როცა ჟამობა გათავდება, წირვის წინ, და ხან
წირვის გათავების შემდეგ, მღვდელ-მთავარი სრულად
შემოსილი გამოდის საკურთხევილიდან არქიმანდრი-
ტებთან, მღვდლებთან და მთავარ-დიაკვნებთან ერთად
დგება ჩვეულებრივ ადგილს. სამღვდლო პირნი გა-
მოიტანებენ შუა ეკლესიაში ორ ხატს: მაცხოვრისას
და ღვთის-მშობლისას და დაასვენებენ მათ ანალო-
ლიაზე, შემდეგ იწყება «მართლ-მადიდებლობის წესი»,
რომელიც თავისი შინაარსით და წესით არის სამად-
ლობელი საგალობელი ზოგიერთი განსხვავე-
ბით.

ეპისკოპოსის ჩვეულებრივი ასამაღლებელის შემ-
დეგ გალობენ «მეუფეო ზეცათაო»-ს, იკითხება
წმიდაო ღ... და მეოთხე ფსალმუნი, რომელშიაც
ურჩევენ უსჯულოთა და ურწმუნოთ, რომ მათ არ
აღიმაღლონ რქა თვისი და არ აუგონ ღმერთი. ამ

ფსალმუნის შემდეგ წარმოითქმის დიდი კვერეჟი, რომელშიაც, სხვათა შორის, ვევედრებით უფალს, რომ მან თავისი მოწყალების თვალთ გადახედოს თავის წმიდა ეკლესიას და დაიცვას იგი უვნებლად მწვალებლობისა და ცრუ მორწმუნეებისაგან, მონიქოს მას მშვიდობა თვისი. რომ მან სული წმიდის ძალით დააცხროს ყოველ გვარი განხეთქილება და მართლ-მადიდებლობის ყველა წინააღმდეგთა შეიგნონ ქეშმარიტება, რათა დაკარგულნი ცხოვარნი შეუერთდნენ თავიანთ მოძმეთ; ვევედრებით უფალს, რომ მან თავისი ნათელით განანათლოს ურწმუნოთა დაბნელებული გონება, ხოლო მორწმუნენი განამტკიცოს მართლ-მადიდებლობასა შინა.

შემდეგ გალობენ ტროპრებს, და იკითხება სამოციქულო, რომელშიაც ეკლესია თხოვს თავის მორწმუნე შეილებს: «მოერიდონ მათ, რომელნიც სთესენ შურსა და განხეთქილებას იმ სწავლის წინააღმდეგ, რომელსაც მათ ამცნებს ღვთის სიტყვა. ვინაიდან ასეთი ხალხნი ღმერთს კი არ ემსახურებიან, არამედ თავის მუცელს და თვისი ენა-მჭევრული ლაპარაკით აცდენენ გულ-წრფელთ. შემდეგ წაკითხება სახარება.

მღვდელ-მთავრისაგან ლოცვის წაკითხვის შემდეგ პირველი მთავარ-დიაკონი დგება წინაწინ მომზადებულ ადგილზე (კათედრაზე), პირველად წარმოთქვამს სამ გზითი ქებას ღვთისადმი, რომელმაც შექმნა და გამოიხსნა კაცთა ნათესავი. შემდეგ ხმა მალღა წარმოთქვამს სიმელოო სარწმუნოებისას და, მისი წაკითხვის შემდეგ, იტყვის: «სარწმუნოება ესე არს მოციქულთა, სარწმუნოება ესე არს მართლ-მადიდებელთა, ამა სარწმუნოებითა ქვეყნიერება დამყარებულ არს. შემდეგ უჩვენებს იმ წესებს, დოღმატებს და ზეპირ-გადმოცემებს, რომელნიც სრულიად ეთანხმებიან საღმრთო წერილს, რომელნიც განხალულნი არიან შვიდ მსოფლიო და ცხრა ადგილობრივ კრებებზე, რომლებითაც ჩვენ უნდა ვიხელომძღვანელოთ ქეშმარიტი სარწმუნოების ვრცელი განხილვის დროს.

ამ აღსარების ბოლოს იტყვის: «აღმჭურველთა გონებისა თვისისა მორჩილებასა შინა ღვთის განცხადებასა და მოღვაწეთა მას ზედა ვნატრით და ქებით ვადიდებთ, ხოლო წინააღმდეგთა ამა ქეშმარიტებისა და არა შენანებელთა შეცთომისათვის თვისისა მაგალითისამებრ ქრასტე მაცხოვრისა და მისი ეკლესიისა განვაგდებთ და შევაჩვენებთ».

შემდეგ სამ გზით წარმოთქვამს მთავარ-დიაკონი და სამჯერ იმეორებენ სამღვდელთ დასნი, ანუ მგალობელნი, სასტიკ სიტყვას ანაფემას (ანუ განდევნას ეკლესიიდან).

პირველად მათზე, რომელნიც უარსა ჰყოფენ ღვთის არსებობას და ცრუდ ამტკიცებენ, რომ, თითქო, ეს ქვეყანა თავის თავად იყოს გაჩენილი უღვთოთ ღმერთს, თითქო არ განაგებს ღვთის განგებულება.

მეორეთ მათ, რომელნიც ამბობენ, რომ ღმერთი არ არის სული, არამედ ხორცი, რომ იგი არ არის მართლ-მსაჯული, მოწყალე, ყოველად შემძლე და ყოველად მკოდნე და აგრეთვე წარმოთქმენ მასზე სხვა უწესო სიტყვებსაც.

მესამედ მათზე, რომელთაც არა სწამთ, რომ სამების ყველა პირნი თანასწორნი არიან.

მაცხოვრის ქვეყნად მოსვლას და ცოდვებისაგან ჩვენ გამოხსნას რაცხვენ უსარგებლოდ.

არ წამთ სახარების სიტყვა.

არ მიიჩნიათ წმ. ღვთის მშობ. მარადის ქალწულად. არ სწამთ წინასწარმეტყველების და მოციქულების ნაწერები, როგორც სული წმიდისაგან შთაგონებული.

უარსა ჰყოფენ სულის უკვდავებას, ქვეყნის დასასრულს, მომავალს, უკანასკნელს, საშინელს მსჯავრს ქრისტესას, და შემდეგ საუკუნო ნეტარებას მართალთა და საუკუნო წვალებას ცოდვილთა და სხ...

ხოლო ყველა მათ, რომელთაც უკვე განისვენეს მართლ-მადიდებლობასა და კეთილ ცხოვრებასა შინა, მეფეთა, მთავართა, როგორც ქეშმარიტი სარწმუნოების და ეკლესიის მფარველთ, აგრეთვე მართლ-მადიდებელ მწყემსთ და მასწავლებელთ და ქრისტეს ეკლესიის ყველა აღმსარებელთ უთვლიან «საუკუნო ხსენებას».

ბოლოს თავდება წესი მღვდელთ-მთავრის მიერ შემდეგი ლოცვით:

«წმიდაო სამებაო, აღიდენ ესენი და დაამკვიდრენ მართლ-მადიდებლობასა შინა დასასრულამდენ; ხოლო გარყენილნი და შემაგინებელნი მართლმადიდებელი სარწმუნოებისა და ქრისტეს ეკლესიისა და წინააღმდეგნი მოაქციენ, რათა სცნან საუკუნო ქეშმარიტებანი შენნი, მეოხებითა ყოველად წმიდისა დედოფლისა ჩვენისა ღვთის-მშობელისა და მარადის ქალწულისა მარიამისა და ყოველთა წმიდათა. ამინ,,

შემდეგ მღვდელ-მთავარი იტყვის: დიდება შენდა ღმერთსა კეთილის მყოფელსა ჩვენსა უკუნისამდე.

შემდეგ გალობენ: „შენ ღმერთსა გაქებთ“, ბოლოს ჩვეულებრივად ჩამოილოცვენ, ეამბორებიან ჯვარს ღმერთს: მაცხოვრისას და ღვთის-მშობლისას.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

უმადლესის რესკრიპტით საქართველოს ექსარხოსი ვლადიმირი დანიშნულ იქნა მოსკოვის და კოლომენის მიტროპოლიტად, ხოლო ხოლმესისა და ვარშავის არქიეპისკოპოსი ფლავიანე—საქართველოს ექსარხოსად.

* *

მაღალ ყოვლად სამღვდლო არქიეპისკოპოსი ფლავიანე, ექსარხოსი საქართველოსისა, დანიშნული ნებითა ხელმწიფე იმპერატორისა, ჩამომავლობით გოროდეცკის აზნაურთაგანიც, სიმბირის გუბერნიისა. ყოვლად სამღვდლო ფლავიანე დაიბადა 1840 წელში, ერის კაცობაში ერქვა ნიკოლოზი. პირველი განათლება მიიღო ორლოვის გიმნაზიაში და შემდეგ მაღალი სწავლა დაასრულა მოსკოვის უნივერსიტეტში იურიდიულ ფაკულტეტზე. შემდეგ განათლების მიღებისა თავის სურვილისამებრ სამოც წლებში შევიდა ერთ მონასტერში მოსკოვის ეპარქიაში, იყო ერთ დროს შესანიშნავ ოპტინის უდაბნოში და შემდეგ მიიღო მღვდელმონაზვნობა და მსახურებდა სიმფეროპოლის ეპისკოპოს გურისთან. ათი წელიწადი (1878—1888 წლამდე) იყო წევრად და უფროსად ჩინეისისისა პეკინში; 1885 წელში აღყვანილი იყო ეპისკოპოსის ხარისხზე აქსაის კათედრაზე. ნახევარი წლის შემდეგ გარდაყვანილ იქნა ხოლმო-ვარშავის ეპარქიის ქორეპისკოპოსის ადგილზე; 1892 წ. დანიშნულ იქნა ხოლმო-ვარშავის მთავარ-ეპისკოპოსად.

* *

მცხეთაში 22 თებერვალს დიდის ამბით შესრულდა წირვა და პანაშვიდი ასი წლის თავზე მეფის ირაკლი მეორის დასაფლავების დღიდან. ამ დღეს მწირველი ბრძანდებოდა მაღალ ყოვლად სამღვდლო საქართველოს ექსარხოსი ვლადიმირი გორის ეპისკოპოსის ალექსანდრეს თანამწირველობით. შვენიერი სიტყვა წარმოსთქვა მამა არქიმანდრიტმა ლეონიძემ. ამავე დღეს ქუთაისში, ფოთში და თითქმის ყოველ ადგილას პანაშვიდი იყო გარდახდილი ამ გმირი მეფის მოსახსენებლად.

* *

პეტერბურღში 8 თებერვალს გარდაიცვალა მიტროპოლიტი მოსკოვისა სერგი. პანაშვიდზე დაესწრო მათი აღმატებულება უწმ. სინოდის ობერპროკურორი თავისი ამხანაგით. გარდაცვალებული მიტროპოლიტის გვამი მოსკოვში წამოასვენეს და დიდის პატივით დაასაფლავეს.

* *

სერბიაში გარდაიცვალა მიტროპოლიტი მიხეილი, მღვდელ-მთავარი შესანიშნავი თავის მოღვაწეობითა და გულკეთილობით.

* *

თბილ. ქალაქის გამგეობის სხდომაზე 16 თებერვალს განხილულ იქნა კითხვა მეფე ირაკლის სახელის პატივისცემის შესახებ, მისის გარდაცვალების დღიდან ასის წლის შესრულების გამო. როგორც დაადგინა ქალაქის გამგეობამ ისე: 1) გარდახდილ იქნა 22 თებერვალს 12 საათზე პანაშვიდი გამგეობის დარბაზში მეფე ირაკლი მეორის სულის მოსახსენებლად და ამ პანაშვიდზე მოწვეულ იქნენ ტფილისის გუბერნატორი, მაზრის თავად აზნაუროზის წინამძღოლი, მეფე ირაკლი მეორის სახელის პატივისცემის აღმოსაჩენად დანიშნულ კომისიის წევრნი, ქალაქის საქმეთა საგუბერნიო საკრებულოს წევრნი, პოლიცემისტერი, მისი თანამემწე, გამგეობის ხმოსნები, ხელოსანთა მოურავი, ამქართა მამასახლისები და მათი თანამემწენი, მოქალაქეთა მამასახლისი დეპუტატებით, ვაქართა მამასახლისი ამხანაგებით და ქალაქის გამგეობის ყველა მსახურნი, ამასთანავე ქალაქის სასწავლებელთა და სახელოსნო სასწავლებლის მართლმადიდებელთა და სომეხ გრიგორიანთა საღმრთო სჯულის მასწავლებელნი. 2) 1898 წელს დასაარსებელ სამ საქალაქო სკოლას ეწოდა ირაკლის სკოლები, რომელთა ნაცვლად გახსნილ იქნა სამი სხვა ახალი სკოლა 1899 წლის ხარჯთ აღრიცხვით, ამასთანავე მეფე ირაკლი მეორის სახსოვრად ექსარხოსის მოედნიდან სიონის ქუჩისაკენ მიმავალს ქუჩას უწოდეს—ირაკლის ქუჩა.

* *

ბრიუსოვის კალენდარული წინასწარმეტყველება ტაროსზედ საკვირველად სრულდება. ისეთი ქარები და ყიფნებია მთელს იმერეთში, რომ მოხუცებულებს არ ახსოვსთ. ხალხი დიდ გაჭირვებაშია.

იმერეთის ეპარქიის გაბრძელების სასწავლებელი.
 კვირას, 8 თებერვალს, ქუთ. საეპარქიო საქაღებო სასწავლებელში, რომელიც დაარსებულია აწ განსვენებულის ეპისკოპოსის გაბრიელის სახელობაზედ იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოებისაგან, გაიმართა სალიტერატურო დილა სანიმუშოდ. ამ დილაზე სამასწავლებლო რჩევას არაფერ არ მოუწვევია, მაგრამ მოზრდილი საკლასო ოთახი საზოგადოებით ისე გაიტენა, რომ ნემსი არ ჩაფარდებოდა. საზოგადოების წინ გამართული იყო პატარა ესტრადა, რომლის აქეთ-აქით იდგნენ მოსწავლე ქალების მგალობელთა გუნდები. ესტრადაზედ თამამად აღიოდნენ პატარა მოსწავლე ქალები და თამამად კითხულობდნენ რუსულსა და ქართულს ლექსებსა და იგავ-არაკებს, ხოლო გუნდი ჰგალობდა სხვა-და-სხვა საგალობელს. იმისდა მიუხედავად, რომ სასწავლებელი ჯერ სულ ნორჩია (ოთხი-ხუთი წელიწადია, რაც არსებობს), მოსწავლე ქალები სრულის შეგნებითა და გრძნობით კითხულობდნენ ლექსებს და მწყობრად და სასიამოვნოდ გალობდნენ როგორც სასულიერო საგალობლებს, ისე საეროს. სულ პატარა ქალებიც კი მოსამზადებელის კლასისა სასიამოვნო სანახაფიზი იყვნენ თავისის გაბედულის და აზრიანის კითხვით. ეს ჩჩვილი ყრმანი ისე თამამად გამოდიოდნენ საზოგადოების წინაშე, თითქო თავისს საკუთარის მშობლების წინ გამოდიანო.

ეს შენობა ზე ეკლესია ერთ დროს მახლობლებმა მცხოვრებლებმა ითხოვეს შტატის ეკლესიათ და კინალამ ხელიდან წაუვიდათ იმერეთის სამღვდლოებს, რომ ერთ კრებაზე განსვენებული ყოვლად სამღვდლო არ დაეთანხმებიათ და სკოლის გასახსნელად არ მოესურვებიათ იგი ზე ეკლესიაც ამ სკოლისათვის. ამ ხანად სასწავლებელში სწავლობს ას ორმოც-და-ათამდის მოსწავლე; ეს რიცხვი ერთი-ორად გადიდდება, როცა სასწავლებელი სრულს თავისს სახეს მიიღებს და დამთავრდება. წლიური ხარჯი რვაას თუმნამდისაა. სასწავლებელს თავისი საკუთარი შენობა და ეკლესია აქვს.

* *

ამ წლის 14 იანვრის, მოციქულთა სწორის ქართველთა განმანათლებელის წმიდა ნინოს მოგონების დღეს, ყაზანის სასულიერო აკადემიის ტახარში გარდახდილ იქმნა ქართული წირვა. მწირველი იყო I კურსის სტუდენტი მღვდელი ბესარიონ სეღია, რომელსაც ეხმარებოდა დიაკონ-მონაზონი დავითი (ექვთიმე კაჭახიძე). სტუდენტი მესამე კურსისა, ორივე შთამომავლობით ქართველი. წირვის დროს ჰგალობდნენ სტუდენტები, სასულიერო სემინარიის შეგირდებად ნამყოფნი (ქართველები და რუსები), ზოგიერთ საგალობელს ქართულად ასრულებდნენ. «საეკლესიო უწყება», ამ შემთხვევის გამო აღნიშნავს ზოგიერთ განსაკუთრებულ თვისებას ქართული წირვა-ლოცვის კილოსას რუსულთან შედარებით. ყველაზე უწინ თვით ხასიათი კვერექის წარმოთქმისა, სამოციქულოს და სახარების წაკითხვისა რამოდენიმე სხვანაირია. რუსულად ექტენია ასამაღლებელი წარმოთქმის უმეტეს ნაწილად გაბით და ერთი ნოტიო, ძვირად ორიოთ; სამოციქულო და სახარებას ან ამ ნაირადვე ვკითხულობთ ან და ხმის თან და-თან ამალღებით, ასე რომ ბოლოს წარმოთქმული ხმა უმაღლესი და უძლიერესია. ქართულ წირვა ლოცვაში სულ სხვა და სხვა გვარია კილო და ტემპი; სწრაფ რეჩიტატივს უთუოთ თან სდევს პატარ-პატარა მელიოდიური ფრაზები სამ ანუ ოთხ ტონ-შუა უკანასკნელი თვისება განსაკუთრებით სამოციქულოისა და სახარების კითხვას, სადაც ერთი მელიოდიური ფრაზი განმეორებით წარმოთქმის. წირვის დროს. სამ ხმაზე გალობდნენ (ორი ტენორი და ერთი ბანი); უმთავრესი მელიოდია წარმოდგენს საშუალო ხმას (მეორე ტენორი). თუმცა არც სხვა ორი ხმაა მოკლებული მელიოდიურ მიმონხვას. მრავალ მელიოდიანს ემჩნევა ის თვისება, რომელიც აქვს ძველებური საეკლესიო გალობას და აგრეთვე აღმოსავლეთურსა და რუსულ სახალხო სიმღერას: მელიოდია თავდება არა ამ ძირითად კილოზე, რომელზედაც დამყარებულია იგი, არამედ რომელსამე მახლობელ მონათესავე კილოზე. მელიოდია არ არის მრავალგვარი, მაგრამ საკმაოდ მდიდარია და წვრილ-წვრილი ძლივს შესამჩნევი კილოებით არის სავსე. წირვას დაესწრო მრავალი სტუდენტები, ზოგიერთი პროფესორი და მისი ყოვლად უსამღვდლოესობა რექტორი აკადემიისა ანტონი.

სკოლა!

საისტორიო მასალა

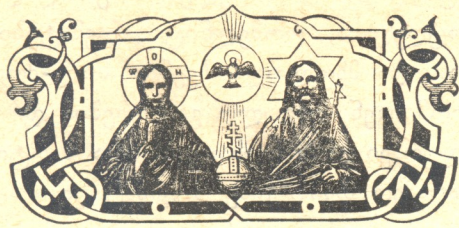
მიტროპოლიტი იონა (კედევანიშვილი)

მიტროპოლიტი რუისისა იყო გვარად გედეონის-შვილი, ძე კათოლიკოზის სარღლისა გაბრიელისა, იშვა იგი 1737 წ. და ეწოდა სახელად იოანე. აღიზარდა იგი სიყრმიდგან კათოლიკოზის კარზედ და 16 წლისა კათოლიკოზის ანტონის 1-გან ხელდასხმულ იქმნა იეროდიაკვნად, 1753 წ. ქართლის მეფის თეიმურაზის მეორისა დროს კათოლიკოზმან ანტონიმ განდევნილმან ქართლით 1754 წ. წარიყვანა იგი თან რუსეთს და სცხოვრებდა მასთან, როდესაც განაგებდა იგი ვლადიმირისა და იეროპოლისა ეპარხიასა, შემდგომად უკუ-მოქცევისა კათოლიკოზის ანტონისა ქართლში თან-მოჰყვა იგი მას და მიეცა არხიმანდრიტობა ჯვარის მონასტრისა, რომელიც 1787 წ. გაოხრდა ლეკთაგან და აწ მასში სცხოვრებს ერთი ბერი. 1775 წ. აღყვანილ-იქმნა მიტროპოლიტად რუისის საეპარქიო კათედრაზე. სოფლისა ლელკამან, ვითარცა თვით სწერს იგი, მისცა იგი ეკლესიისა სამსჯავროსა. განჩინებითა თვით მეფისა ირაკლი მეორისა 1780 წ. ჩამოერთვა მას ეპარქია და სამღვთო მსახურება მღვდელ-მთავრობისა და მღვდელ-მოქმედებისა, და იქმნა წარგზავნილ პყრობილად დავით გარესჯაში. აქედამ იღუმალ განვიდა და ივლტოდა იმერეთად, სადაც არა შეწყნარებული, არცა მეფისა და არცა ეპისკოპოსთაგან, წარმოგზავნილ იქმნა ქართლადვე. მოსრული თბილისს, ცხოვრებდა ეზოსა შინა წმინდისა გიორგისა ეკლესიისსა გარეგან ქალაქისა თბილისისა, ქაშოეთად წოდებულისა. აქედან იღუმალადვე წავიდა ახალციხეში ფაშასთან, რომელმანცა განამგზავრა მუნით კოსტანტინეპოლეს, იმ აზრით, რომ მწუხარებითა მიტევება მიეღო და კვალად ხსნილება პატრიარხისაგან ანტიოხიისა და დანიშნულიყო ჯახხეთის ეპარქიაში ანუ ახალ-ციხეში.

მართლ-მადიდებელთა პატრიარხთა პროკოპი კოსტანტინოპოლისამან და აბრაამ იერუსალიმისამან, დაუბრუნეს მას მღვდელ-მთავრობის პატივი და მოსწერეს ამისთვის წერილი კათოლიკოზსა ანტონის და მეფესა ირაკლის ამისთანა მიტევება და გახსნა მიიღო

გერასიმესაგან აღექსანდრიის პატრიარხისა, დროსა მისვლისა მისისა ეგვიპტისა ქალაქსა აღექსანდრიაში ეგრეთვე პატრიარხისაგან ანტიოხიისა, რომელსაცა ეკუთვნოდა ძველად ეკლესია ქართველთა. ესრეთ აღდგინებულმან მღვდელ-მთავრად, მოიხილა მრავალნი წმინდანი ადგილნი და მივიდა ავსტრიისა ქვეყანით მოლდავიას. აქა დიდად შეწყნარებულ იქმნა უგანათლებულესისა თავადის პოტემკინისაგან, რომელიც დროთა ამათ ებრძოდა თურქთა. შემდგომად გარდაცვალებისა თავადისა პოტემკინისა უქაზითა იმპერატრიცა ეკატერინე მეორისგან 23 აგვისტოს 1792 წ. ერთგულებისათვის რუსეთისა ებოძა მას პენსია 600 მანეთი წელიწადში და ცხოვრებდა კიევის ქალაქში. აქა დაყო მან 3 წელი და აღიარებდენ მას არხიეპისკოპოსად და არა მიტროპოლიტად. ამისათვის კიევიდან წარგზავნა უწმიდეს სინოდში თხოვნა, რათა არა წართმეოდა მას ხარისხი მიტროპოლიტობისა, რომლითაცა იწოდებოდა იგი საქართველოში. ამა საგანზედ დაიმოწმა გაიოზ ეპისკოპოსი მოზდოკისა და მაქსიმე კათოლიკოზი აფხაზეთისა, რომელნიც ამ დროს კიევში სცხოვრობდენ და წარადგინა გრამატაც, მიცემული კათოლიკოზისაგან. 1775 წ. სექტემბრის 28 უწმიდესისა სინოდისაგან შეკითხული გაიოზ 1 სექტემბრიდან 1793 წ. მოწმობს, რომელ მოქცეულმან რუსეთით საქართველოდ, იხილა იოანა მიტროპოლიტობისა ხარისხით მწყემსად რუისისა და სურამისა, ხოლო მაქსიმე კათოლიკოზი კიევსა მცხოვრები 22 დეკემბრიდან 1793 წ. მოახსენებს სინოდსა, რომელ იმერეთით ქართლსა გარდასრულმან იხილა იგი იონა პროველი რუისისა დაისადგურა მასთანვე, ვითარცა მიტროპოლიტთან. ამა ხარისხზედ იტყვის იგი: «ნამდვილ იყო აღყვანილ კათოლიკოზისა და მეფისაგან».

იმავე სინოდისა საქმიდან სჩანს, რომელ 25 ნოემბერს 1799 წ. ითხოვა, მოსკოვში ცხოვრება. ნება რთული მივიდა მუნ და სცხოვრებდა 27 წ. აქა მოხუცებული ჩუღოვის მონასტერში 4 აგვისტოს 1821 წ. დასაფლავდა პოკროვის მონასტერსა ეკლესიასა შინა მოსახელისა მისისა, რუსთა ეკლესიის წმინდისა და სასწაულთ-მოქმედისა იონასსა, ყოვლისა რუსეთისა მიტროპოლიტისა წინაშე სამეფოსა აღსაველისა კარისა.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კეთილ-ზნეობაზე

საუბარი დიდ-მარხვის მესამე კვირიაკეზე.

ჯვარსა შენსა თაუვანსა ვსცემთ, ძეუფეო.

რომელსა უნებს შემდგომად ჩემდა მოსვლაი, უარჰყავნ თავი თვისი და აღიღენ ჯვარი თვისი და შემომიღებინ მე (მარკ. 8, 34).

დიდი მარხვა ენების კვირიაკის და ამ კვირიაკეში გადაშვებული ორი დღისა, ლაზარეს შაფათის და ბზობის კვირისა, მაცხოვრის მარხულობის მაგალითისამებრ, გრძელდება სრული ორმოცი დღე. ამიტომ ეს მარხვა იწოდება წმიდა და დიდ მარხვად. დიდი მარხვა იწყება ორშაფათს, და თავდება ბზობის კვირიაკის პარასკევს. მესამე კვირიაკე შეადგენს დიდი მარხვის პირველ ნახევარს.

მესამე კვირიაკის ცისკარზე, დიდი სადიდებელის შემდეგ, მღვდელი აასვენებს წმიდა ცხოველმყოფელ ჯვარს ტრაპეზიდან, დაისვენებს თავზე და გამოაქვს შუა ეკკლესიაში, რომ ყველამ დიდის მოწიწებით თაყვანი სცეს მას და ეამბოროს.

რა მნიშვნელობა აქვს ამ საღმრთო ჩვეულებას? სხვათა შორის შემდეგი: წმ. ეკკლესია ფიქრობს, რომ თანახმად მისი წესდების და მცნებისა, ყველა ჩვენ, მისმა შვილებმა, მთელი დიდ მარხვის პირველი ნახევარი გავატარეთ წმიდათ, რომ მთელი ეს დრო ვერიდებოდით ყოველივე ცუდ საქმეს, არ ვეტანებოდით ქვეყნიურ მხიარულებას და დროს ტარებას, რომ ჩვენ ამ დროს ვატარებდით კეთილს საქმეებში, ლოცვაში, და ვსაზრდოობდით მხოლოდ უბრალო

მცენარეულობის საქმელით, ვერიდებოდით ღვინის და ზეთის ხმარებას და თევზეულობას, ზოგიერთ დღეებს გარდა, როცა ეს საქმელები ნებადართულია ეკკლესიის ტიბიკონით.

წმ. ეკკლესიამ უწყის, რომ მარხვა, როგორც ღვაწლი, ჩვენთვის არის საძნელო და ზოგისთვის სრულიად შეუძლებელი და ამიტომ როცა მღვდელი ჯვარს გამოასვენებს შუა ტაძარში, ამით, თითქმის, გვეუბნება: „შვილნო ჩემნო საყვარელნო! მე ვხედავ, რომ თქვენ უკვე დაიღალეთ მარხვით და მოთმენით დიდ მარხვის პირველ ნახევარში. მაგრამ მოითმინეთ კიდევ, გამხნევდით ჯვარის შეხედვით მარხვის მეორე ნახევარშიაც, რათა წმ. სულით და ხორციით და წმ. მონაწიებით მხიარულად მივეგებოთ ქრისტეს ბრწყინვალე აღდგომას!

თქვენ გასუსტებს თქვენი სულ-მოკლეობა, ვინაიდან თქვენ მიჩვეული არა ხართ სასტიკ მარხვას; მაგრამ მოიგონეთ, რომ მაცხოვარმაც კი, რომელიც უდანაშაულოდ გამსჭვალულ იქმნა ჯვარზე, თავის ნებით, თქვენი ცხოვნებისათვის, იმარხულა ორმოცი დღე,—მაგრამ ისე კი არა, როგორც ჩვენ ვმარხულობთ, არამედ ორმოცი დღის განმავლობაში არავითარმე საქმელი და სასმელი არ მიუღია! რისთვის აღირჩია მან მარხვა? აღბად მისთვის, რომ მოგვაგონოს ჩვენ, ცოდვილთა შთამომავლობას, რომ უმთავრესი, ადამის პირველი ცოდვა იმაში მდგომარეობდა, რომ მან ჰამა აკრძალული ხის ნაყოფი.

ამით ჩვენმა ზეციურმა მასწავლებელმა მის მოწაფეთ გვიჩვენა ნამდვილი საშუალება, რომლითაც შეიძლება წარიხოცოს თავდა-პირველი ცოდვა. ეს საშუალება არის წმიდა და სასტიკი მოთმინება.

და რამდენი შინაგანი და გარეგანი წვალება დაითმინა უდანაშაულოდ მაცხოვარმა ამ პირველი ცოდვისათვის? შური, ძვირი, ცილის წამება, დევნა ყბაში ცემა, ყურის წევა, ყოველივე ეს დაითმინა, სანამ ავაზაკებ შუა არ გააკრეს ჯვარზე, რომელიც (ჯვარი) იმ დრომდე სამარცხვინო იარაღი იყო. დღეს ეს ჯვარი, რომელზედაც გამოხატულია ჯვარცმული ქრისტე, თქვენ თვალ წინ ასვენია.

არავის თქვენგანს, ჩემო საყვარელნო შვილნო, — განაგრძობს ეკკლესია — არ შეხვდება ქვეყანაზე ისეთი წვალება, თვით უდიდესი და საშინელი დამნაშაობისათვისაც კი, როგორც მაცხოვარი ივნო ჩვენ ყველასათვის უდანაშაულოდ და უკოდველად!

აი თქვენ წინაშე ცხოველს მყოფელი ჯვარი, ტაძრის შუა, როგორც ხე ცხოვრებისა სამოთხის შუა. მოერიდეთ აღკრძალულ ნაყოფთ! და ყოველივე თქვენი მწუხარების დროს, როგორც კი იგრძნოთ სულში ანუ სხეულში რაიმე სისუსტე, ანუ სულ-მოკლეობა და მოწყენა, მაშინვე თქვენი მხედველობა მიაქციეთ ამ ცხოველ მყოფელ ჯვარს. დავარდით ამ ჯვარის წინაშე თვალ-ცრემლიანი, გამოისახეთ ჯეროვანად ჯვარი. და თქვენ მაშინვე შენიშნავეთ, რომ, როგორც მძიმე ტვირთი, მოგშორდებათ მოწყენილობა, თქვენ განთავისუფლდებით სულ-მოკლეობის, ექვიანობისა და მოწყენილობისაგან. მათ ნაცვლად თქვენს სულში დაფუძნდება სიხარული, სარწმუნოება და სიყვარული, როგორც მადლნი სული წმიდისა, რომელნიც მოგვენიჭა ჩვენ ჯვარისაგან, უფლის მოწყალეობით, რომელიც ეცვა ჯვარს ჩვენთვის. მაშინ თქვენთვის საძმომო არ იქნება სხეულის მოქანცულობა, მაშინ თქვენთვის საშიშარი და შემაწუხებელი არ იქნებიან: სიღარიბე და უბედურება, ცილის წამება ანუ დევნა სიმაღლისთვის, თვით ცხადი შეურაცხებაც კი არ გეწყინებათ იმ ბოროტ ხალხთაგან, რომელნიც დღესაც, როგორც ოდესმე, წინააღმდეგებიან უფალს და ქრისტეს, და ცდილობენ, რათა შეურაცხყონ და სასიკვდილოდ მისცენ უდანაშაულო პირნი, რომელთაც ქვეყნის შექმნიდან დღემდე სდევნის ცოდვილ კაცთა სიბოროტე. ამასთან გაიხსენე, ჩემო მეგობარო ქრისტიანო, რომელსაც გდევნიან შენნი მტერნი, შეიძლება რაიმე შენი დამნაშაობისათვისაც, რომ ყოველივე შენი უბედურება, მარცხი, შევიწროება, წყენა და წვალება— არაფრად არ ჩაითვლება მაცხოვრის იმ წვალებასთან, რომელიც მან ბაგიდან მოყოლებული თვით საფლავამდე უდანაშაულოდ დაითმინა ჩვენთვის.

შენ არ შეგიძლია ზილა ის მძიმე ჯვარი, რომელიც მაცხოვარს მიჰქონდა გოლგოთაზე: შენ მალე დავარდები გზაზე ამ ჯვრის სიმძიმისა გამო და შეიძლება ერთი ფეხიც ვერ გადადგა. და ამისათვის მაცხოვარმა, რომელმაც იცის ჩვენი სულის და სხეულის უძღურებანი, არ უთხრა მას, რომელსაც უნდოდა მაცხოვარს გაჰყოლოდა: „აღიღე ჯვარი ჩემი“, ხოლო რქვა: „აღიღე ჯვარი შენი, ე. ი. აიღე ჯვარი შენი ძალ-ღონის შეძლებისა და გვარად, რომელიც შენ შეგიძლია მიიტანო, სხვათა შემწეობით, შენს გოლგოთამდე ანუ საფლავამდე. მერწმუნე, რომ

ჩვენზე მაცხოვარი არ მოავლენს ისეთ დიდ და სასტიკ განსაცდელთა, რომელნიც აღემატებიან ჩვენს მოთმინებას. და მხოლოდ ჩვენი სულ-მოკლეობა მიზეზი, რომ ჩვენ უბრალო გაქვირების დროს მზათვართ სამდურავი წარმოვსტქვათ არა მარტო კაცთა შესახებ, არამედ თვით ღმერთზედაც კი.

აიღე—როგორი ჯვარიც გსურს და სინდისიერად, მორჩილებით, კეთილ სულობით გამოიძიე, ნუ თუ მართლა იგი ისე მძიმეა, როგორც ეს შენ გეჩვენება ერთის შეხედვით, ვიდრემდის შენ ჯერ კიდევ არ შეჩვევიხარ მის ზიდვას?

შეიძლება შენ გაწყენიეს ნათესავებმა ანუ გარეშე პირებმა, რომელთაც ხელიდგან გამოგაცალეს შენი ქონება და ღარიბად დაგანარჩუნეს?

მძიმეა ეს ჯვარი? „აღვილი არ არის“,—იტყვი შენ! მართლაც რომ მძიმეა, მაგრამ არც ისე, როგორც შენ ფიქრობ. ყოველიფერს შეიძლება შეეჩვიო.

ხომ არიან შენებრ უბედური და საწყალი ხალხი, და მასთან მრავალ ცოლ-შვილიანი, რომელნიც თავისი შრომით ძლივს-ძლიობით შოობენ დღიურ საზრდოს. მაგრამ იგინი სულ-მოკლეობაში არ ვარდებიან: იგინი დილიდან საღამომდე შრომობენ, და სიმშობით არ იხოცებიან. მართალია, იმათ არ უწყიან სხვა-და-სხვა გულისტქმანი და მხიარულება, მაგრამ რა გემრიელია, რა მოსვენებულთა მათი ძილი ღარიბულ ქოხში, უბრალო ჩაღის საწოლზე, მძიმე შრომის შემდეგ, როცა წმინდაა მათი სინდისი! რა გემრიელია მათთვის გამხმარი პურიც კი წყლით, —მათთვის საკმარისია უბრალო ძონძი მათი სხეულის დასათმობათ, რომლისაგან თვით დიდ ყინვაშიაც კი წვეთ-წვეთად ჩამოდის ოფლი ძლიერი შრომის დროს! და როგორი ჯანმრთელებიც არიან! რაისაგან არის ეს? რასაკვირველია იმისაგან, რომ იგინი შეეჩვიენ სიღარიბეს და მძიმე შრომას და არ აწუხებთ სხვა-და-სხვა გემრიელი საჭმელების შოვნა, მომიგებ შენ. მაშ შენც რატომ არ მოკიდებ, რაც ძალი და ღონე გაქვს, ხელს ამ ჯვარს, რომელიც მიჰქონდა თავისი მხრით მაცხოვარს და არ წაიღებ მოთმინებით, უდრტვინელად, მზგავსად ტანჯული ღაზარსა? შეიძლება შენი ძალა სუსტი იყოს? სთხოვე შემწეობა ხალხს, რომელთაც შეუძლიათ დაგეხმარონ.

ყველანი ხომ ისე შეუბრალებელი არ არიან, როგორც სახარებაში მოხსენებული მდიდარი, რომ

მელიც თვითონ მეფურად იმოსებოდა, ყოველ დღე მხიარულობდა, აქმევდა და ასმევდა არა მარტო თავის მეგობრებს, არამედ თავის მსუქან ძაღლებსაც, და ლაზარეს თავისი მდიდრული სტოლიდან ჩაცვინულ ნასისვალზედაც უარს ეუბნებოდა. შეიძლება ერთმა უარი გითხრას, მეორემ შეიძლება კიდევ გამოგაგდოს, მაგრამ შეიძლება მესამეს, მეხუთეს, ან მეათეს შეეცოდო და რითიმე შეგეწიოს: და შიმშილით არ მოკვდები. რა ვქნათ? სიღარიბეში რა დროს ამპარტავნებაა, ყველას თავი დაუყარი, უფრო გულმოდგინედ შეევედრე თვით სასტიკ მდიდრებსაც, რომელნიც გვანან სახარებაში მოხსენებულ მდიდარს, რომელსაც არც ღვთის ეშინოდა და არც კაცისა რცხვენოდა, მაგრამ მაინც აღასრულა თხოვნა საწყალი ქვრივისა მხოლოდ მისთვის, რომ ის საწყალი ქალი მას დიდ ხანს და ხშირად თხოვდა და თავის თხოვნით თავი მოაბეზრა.

ცილი ხომ არ დაგწამეს შენ ბოროტმა კაცებმა? ეს, მართლაც, რომ საწყენი და შემაწუხებელია, განსაკუთრებით მაშინ, როცა დარწმუნებული ხარ და ცხადათ გრძნობ, რომ შენ ყოველთვის პატიოსნად და კანონიერად იქცეოდი ღვთის წინაშე და ყოველ შენ მოყვას ეწეოდი სიტყვით და საქმით. მაგრამ მოიხსენე: ბოროტ კაცებს ვისთვის არ დაუწამებიათ ცილი? მათ თვალში უბიწო იოსები შეიქნა სხვისი ქალის შემაცდენელი, რისთვისაც იგი, საქმის გამოუძიებლად, დააპატიმრეს კიდევ. უდანაშაულო სუსანა, რომელიც ვერ დაითანხმეს საზიზღარმა და გარყვნილმა მოხუცებულებმა, რომელთაც სურდათ ამ ქალის შეცდენა, ბოლოს იგი ჩათვალეს მემრუშეთ და კიდევ სასტიკად უნდა დაესაჯათ, რომ იგი არ დაეფარა თვით ღმერთს, რომელმაც მოუვლინა ამ ქალს მფარველად და მის მდევნელთა მამხილებლად წინასწარმეტყველი დანიელი; მან ოკლედ და ცხადათ დაამტკიცა სუსანას უმანკოება და ცილის წამება მსაჯულთა. მაგრამ რა საქირთა მაგალითების დასახელება, როცა ჩვენ თვითონ ვიცით, რომ თვით მაცხოვარს ქვეყნისას—ამ სიწმიდეს არა ერთ გზის დასწამეს საოცარი ცილი.

სახარებიდან ვიცით, რომ ქრისტეს უყვარდა უბრალო კაცებთან საუბარი და მათ ღარიბ ქოხებში ხშირად დაიარებოდა დასწავლებლად, ამისათვის ქრისტეს რაცხდენ მეზვერეთა და ცოდვილთა მეგობრად (მათ. 11. 19), უბრალო და ღარიბი ღურფლის შვი-

ლად (მათ. 11, 19) (მარკ. 6, 9), უწოდებდნენ მემთვრალეს. იმისათვის, რომ იგი იქმოდა სასწაულებს, მას ეძახოდნენ ჯადოქარს, თვალთმაქცს და იმის გამო, რომ მაცხოვარი ჰკურნებდა ეშმაკეულთ, მას უწოდეს ბელზებულის, ეშმაკთა მთავრის თანამოზიარე (მათ. 12, 24). ვინაიდან მაცხოვარს მუდამ გარს ეხვია ხალხი, რომელიც ისმენდა მისს ქადაგებას, მას დასწამეს, თითქო, იგი აჯანყებდა ხალხს, იყო წინააღმდეგი კეისრისა, რისთვისაც მიუსაჯეს მას თვით სამარცხვინო სიკვდილით დასჯა—ჯვარზე ცმა.

მაგრამ სიმათლემ, რომელიც მზესაებრ ბრწყინვალეა, მთელს ქვეყანას დაუმტკიცა მაცხოვრის უმანკოება და სხვებისაც, რომელნიც უდანაშაულოდ იქმნენ წამებულ. ყველა ამ ცილის მწამებლებმა, დიდი ხანია, დაიმსახურეს ღვთისაგან სასჯელი, რომელიც დღესაც კისერზე აწევს მათ მონათესავეთ. იმ ორმოში, რომელსაც ისინი სხვას უთხრიდნენ, თვითონ ჩავარდნენ და თავის დღეში ვერ ამოვლენ იქიდან.

ასე სასტიკად სჯის უფალი ცილის მწამებელთ, ასე სჯის ბოროტი ენის მექონეთ, რომელნიც სდევნიან და შეურაცხებას აყენებენ მართალთ! და ღვთის ასეთ სასჯელს ზოგიერთები ათვის სილოცხლემივე ხედვენ ან თავიანთ თავზე, ან თავიანთ შვილებზე, ანუ თავიანთ მონათესავეზე. მხოლოდ ჩვენ არ უნდა ვცდილობდეთ სამაგიერო გადაუხადოთ ჩვენ მტრებს, ეს უნდა მივანდოთ ღვთის მართლ-მსაჯულებას. ჩვენ პირიქით, მზგავსად მაცხოვრის ქადაგებისა და მაგალითისა, უნდა ვილოცვიდეთ მათთვის და შემთხვევის დროს უნდა ვცდილობდეთ, რომ მათ ნაცვლად ბოროტისა ვუყოთ კეთილი.

კიდევ ვის რა გაჭირვება აწუხებს? თითოეულ ჩვენგანს ბევრი რამ გაჭირვება და მწუხარება ადგია კარზე.

ზოგიერთები გაჭირვებას და მწუხარებას ხედვენ სიმქვრივეში, ობლობაში და უშვილობაში, ზდგიერთ უბედურებად მიაჩნიათ დიდი ცოლ-შვილი, და არ იციან, როგორ ასაზრდოვონ შვილები, განსაკუთრებით ჩვენს დროში, როცა მოთხოვნილება მომეტებულია, ხოლო ამ მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებელი საშუალება ნაკლები და ძნელი მოსაპოვებელი. სამძიმოა ჯვარი იმისათვისაც, ვინც სამსახურშია და შრომასთან შედარებით მომეტებული

სასყიდელი ეძლევა. მით უმეტეს სამძიმოა ეს ჯვარი მათვის, რომელთაც ავადმყოფობისა ანუ მეუფროსეთა ჯინიანობით, ან თვისი ამხანაგების მეშურნეობით დაჰკარგეს ადგილი და სამსახური და თავისი დიდი სახლობით ულუკმა პუროდ დარჩნენ.

მძიმეა ჯვარი უშვილობის დროსაც, მაგრამ უფრო მომეტებულად მძიმეა იგი ბევრი შვილიანობის დროსაც. სამძიმოა ჯვარი შეურაცხების დროს, რომელსაც ხან-დის-ხან ჯეროვანად დავიმსახურებთ ხოლმე ჩვენი უმზგავსო საქციელით; კიდევ უფრო სამძიმოა იგი, როცა ჩვენ უდანაშაულოდ და სიმაართლისთვის ვითმენთ დევნას და მრავალ გვარ შეწუხებას, ისე როგორც ამას გულოვანად და უდრტვინელად ითმენდნენ მაცხოვრის მეგობრები და რჩეულნი, წმიდანები.

სამძიმოა ჩვენთვის ის ჯვარიც კი, რომელსაც თვით უფალი მოგვივლენს ხოლმე ჩვენ მისი ჩვენდამო სიყვარულობისა გამო, ხან მაშინაც კი, როცა კეთილად და პატიოსნად ვცხოვრობთ. ეს ჯვარი უფრო გაცილებით მძიმეა, როცა ჩვენ თვითონ დავიმსახურებთ ხოლმე სასჯელს ჩვენი უმგვანო, გარყვნილი და ღეთის არასასიამოვნო ცხოვრებით, მოშორებული ვართ წმიდა ეკლესიას და არ ვასრულებთ მის მაცხოვარებითი საიდუმლოთა! ამ უკანასკნელ მდგომარეობაში, ე. ი. როცა ჩვენ ეკლესიას ვშორდებით, ზოგი ისეთ საოცარ სასოწარკვეთილებაში ვარდებთ, რომელშიაც, თვისი სულმოკლეობისა გამო, სულ უარპყოს ამ ჯვარს, და მწუხარებისა გამო საუკუნოდ იღუპება, ან და თავს იკლავს.

მოწყალეო მეუფეო, მოუვლინე თითოეულ ჩვენგანს ის დიდი მოთმინება, რომლითაც შენ ეზიდებოდი შენს მძიმე ჯვარს დაბადების დღიდანვე, სანამ გოლგოთაზე ჯვარზე გაკრულმა არ განუტევე სული.

მოგვანიჭე ჩვენ შენი მადლი, უფალო, რათა გვიყვარდეს შენი სულიერი, ნივთიერი, შინაგანი და გარეგანი ჯვარი, რომ მზგავსად წმ. დიდი მოციქულის პავლესა ვხედავდეთ ჩვენს დიდებას და ქებას მხოლოდ შენს ცხოველ-მყოფელ ჯვარში, რომელზედაც დაფუძნდა, რომელზედაც დღესაც მტკიცედ აღდგას და იდგება ვიდრე დასასრულამდე ქვეყნისა შენი წმ. ეკლესია, რომელშიაც ჩვენ დავიბადენით და რომელმაც მოგვანიჭა ჩვენ ეს ჯვარი სახელ-

მძღვანელოდ, სადიდებლოდ, სასიხარულოდ, მწედ და საცხოვრებლად სულისა და ხორცისა, ნათლისღებიდან ჩვენი სიკვდილის დღემდე და შემდეგი დროისათვის!

მოწყალეო მაცხოვარო! შთანერგე ჩვენში შიში, სიყვარული და კეთილ-კრძალულება შენი ჯვარისადმი ამ ქვეყნად, ვიდრემდის ჩვენ ვცოცხალვართ, რათა ღირსი გავხდეთ უშიშრათ ვიხილოთ ეს შენი მაცხოვარებითი ჯვარი იქ, ცათა შინა, როცა წარვსდგებით შენს წინაშე საშინელი განსჯის დღეს!

საუბრები სამწყსოსთან ლოცვაზე.

ლოცვა ჩვენთვის უცხო საგანი არ არის, მაგრამ იგი ჯერ კიდევ კარგად არა გვაქნს შეთვისებული; ჩვენი სულისათვის იმდენად საჭიროა ლოცვა, რომ ჩვენ უმთავრესი ყურადღება მუდამ ლოცვაზე უნდა გვქონდეს მიქცეული. ამისათვის იმედი მაქვს, რომ ყურადღებით მოისმენთ ამ საგანზე ჩემს საუბარს. თუ თქვენი სულიერი მწყემსის მოძღვრებას ყურადღებით მოისმენთ, ეს მოძღვრება თქვენთვის სასარგებლო დარჩება. ვაი იმ მწყემსთ, რომელნიც არ მწყსიან თავიანთ სამწყსოთა, მაგრამ კაი არც სამწყსოთ დაემართება, თუ ისინი ყურადღებით არ ისმენენ თავიანთ მწყემსთა სწავლა-დარიგებას. მაშ ყური დამიგდეთ.

„ეძიებდეთ პირველად სასუფეველსა ღმრთისასა და სიმაართესა მისსა და სხვა ყოველივე მოგველინოს თქვენ, ბრძანა იესო ქრისტემ. მაცხოვრის სიტყვისაებრ, ჩვენ, რომელნიც მოწოდებული ვართ რათა დავიმკვიდროთ სასუფეველი ღმრთისა, ჩვენი მოქმედების დროს უმთავრესად უნდა ვცდილობდეთ ღმრთის სასუფეველის მოსაპოვებლად, სხვა დანარჩენზე კი უფრო ნაკლები ყურადღება უნდა გვქონდეს მიქცეული, ვინაიდან თუ პირველი მოგვენიჭა ღეთისაგან, დანარჩენიც მოგვეცემა. ღეთის სასუფეველი ფრიად ძვირფასია, იგი უძვირფასესია ყველაფერზე, რაც კი რამ არის ქვეყნაზე. ეს ის მარგალიტია, რომლისათვისაც კეთილ-გონიერი ვაჭარი სტოებს თავის სამშობლოს და მიემგზავრება შორეულ ქვეყანაში, ხოლო ქვეყნიური წარმავალი სიკეთე და სავსება მცირე საფასოა.

რას ვაკეთებთ ჩვენ? როგორ ვექცევით ჩვენი ცხოვრების უმთავრეს მიზანს? ვამზადებთ თუ არა ჩვენ სულს, რათა მან დაიმკვიდროს საუკუნო საუნჯე? ძრიელ სამწუხარო და სამძიმოა ამ კითხვაზე პასუხის მიგება. ჩვენ ყველაზე მომეტებულად ვზრუნავთ ჩვენი სხეულის ფუფუნებაზე, გარეგან კეთილგანწყობილებაზე, ჩვენი სახლების შესაფერად მოწყობაზე, საზოგადოდ ჩვენი ზრუნვა იმაზეა მიქცეული, რომ კარგად ვიცხოვროთ ქვეყანაზე. რაც შეეხება იმას, რომ ჩვენი სული მოვამზადოთ ღვთის სასუფეველისათვის, ამაზე ძლიერ ნაკლებად ვზრუნავთ. ჩვენ სხეულს ვმოსავთ სხვის შესახედათ, ხოლო ჩვენი სული დავიწყებული გვაქვს. აქედან ცხადათა ჩანს, რომ ჩვენ სხეულს უპირატესობას ვაძლევთ სულზე, ხოლო ქვეყნიერ საუნჯეს ვამჯობინებთ ზეციურ საუკუნო საუნჯეს. აღბად ბოროტი სულნი მხიარულობენ, როცა ხედვენ, რომ ჩვენ უმეტესად ვზრუნავთ ჩვენი სხეულის ჩაცმა-დახურვაზე და სხვა-დასხვა სიამოვნებაზე, ხოლო სულისათვის კი არ ვზრუნავთ. უფალი, მისი ანგელოსები და წმიდანები მწუხარებით უცქერიან ჩვენს უგუნურებას, რომ ჩვენ დიდის ამბით ვზრუნავთ სხეულზე, რომელიც უნდა გაიხრწნას, ხოლო უკვდავი სული სრულიად დავიწყებულია. ღვთისათვის ფრიად სასიხარულოა ერთი ცოდვილის მოქცევა. წინააღმდეგ ფრიად სამწუხაროა ღვთისათვის, როცა ჩვენ მივისწრაფვით დაღუპვისაკენ და სრულიად არ ვფიქრობთ, რომ კეთილგზაზე დავადგეთ. ვევედროთ წმ. მამებს, რომ მათი შეოხებით გონებას მოვევკოთ!

ბრმა ვერ არჩევს ერთ საგანს მეორისაგან, ამიტომ ხშირად ნაცვლად მისა, რომ მშრალ გზაზე გაიაროს, ტალახში ვარდება. აგრეთვე ცოდვილიანი სული ვერ არჩევს კეთილს ბოროტისაგან. ამ სიბრმავისა გამო ჩვენ ვერ ვარჩევთ ძვირფას საგნებს უბრალოებისაგან. ჩვენ უპირატესობას ვაძლევთ სხეულს სულზე, როცა კაცის სულის ღირსება ისე დიდია, რომ მთელი ქვეყანა ყველა მისი სასურველი სიკეთით ერთ სულათ არა ღირს. მიაქციეთ თქვენი ყურადღება შემდეგ გარემოებას: ჩვენი სული არის უმთავრესი ნაწილი კაცის სხეულისა, — იგი, თავისი ბუნებით, არის ხატება ღვთისა (შექმ. 2, 27). მამა ღმერთს ისე უზომოდ უყვარს კაცის სული, რომ ამ სულის ცოდვისაგან გამოსახსნელად მოავლინა ძე თვისი მხოლოდ შობილი (იოან. 3, 16).

ძე ღვთისას ისე უყვარს კაცის სული და ისე ძვირად აფასებს მას, რომ მის გამოსახსნელად თვითონ ჩამოვიდა ზეციით, დაიბადა, სილარბეში ატარებდა ქვეყნიურ ცხოვრებას, შრომობდა, ღვრიდა ოფლს, ებრძოდა ქვეყნიურ უბედურებას, ბოლოს იგი დევნილ იქმნა, შეგინებულ, ნაცემ, ჯვარ-ცმულ და სული განუტევა დიდ წვალებაში. სული წმიდას ისე უყვარს კაცის სული, რომ ამ სულს იგი ირჩევს თავის ტაძრად და მკვიდრდება მასში; ჩვენი სულის უძღურების დროს სული წმიდა ეწვევა უძღურებათა ჩვენთა (რომაელ. 8, 26). ეხლა ხომ ხედავთ, თუ რა ძვირფასია ღვთისათვის ჩვენი სული; ჩვენ კი ვადგებთ ტალახში ჩვენ სულს და არ უწყით მისი ფასი. სწორეთ სამწუხაროა ჩვენი ასეთი მდგომარეობა! მუდამ ამ ქვეყნიურზე ვზრუნავთ, მაგრამ ამ ქვეყანას ყოველივე თავისი სიმშვენიერით არ ძალუძს მოუპოვოს კაცს დაკარგული სული. რა სასარგებლოა კაცისათვის, რომ მთელი ქვეყანა შეიძინოს და სული თვისი დაღუპოს? ანუ რა მისცეს კაცმა ნაცვლად სულისათვისისა? (რომაელ. 16, 26).

ქრისტიანე კაცმა ყველაზე უმეტესად იმაზე უნდა იზრუნოს, რომ თავისი სული დაიფაროს ცოდვებისაგან; უპირველეს თითოეული ჩვენგანი იმას უნდა ცდილობდეს, რომ თავის თავში განავითაროს კეთილი თვისებანი, რომელნიც შეფერიან ქრისტიანულ ცხოვრებას, — ამაში მდგომარეობს ჩვენი თავის მომზადება, რათა დავიმკვიდროთ ღვთისაგან აღთქმული სასუფეველი. ყველაზე უფრო ამ საქმეში მოგვეხმარება ჩვენ ლოცვა. დიად, ლოცვა არის უმთავრესი საქმე, რომელიც გვშველის ცხოვრების საქმეში.

ნუ თუ საჭიროა დავამტკიცოთ ის ქეშმარიტება, რომ ლოცვით ჩვენ ვასიამოვნებთ ღმერთს და ვაცხონებთ ჩვენს სულს. მაგრამ სამწუხაროდ უნდა აღვნიშნოთ, რომ ჩვენ ძლიერ ცოტას ვლოცულობთ და მასთან ჩვენი ლოცვა ხშირად სრულიც არ არის, ვინაიდან გულით არ ვლოცულობთ, ჩვენ უმეტესად ვლოცულობთ ენით, ან პირჯვარის გამოხახვით, ან სხეულის მოხრით და მუხლთა მოყრით. ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ თუმცა პირით წარმოვსთქვამთ: «უფალო შემიწყალე», მაგრამ ამ დროს გული არ იღებს მონაწილეობას და არც იმაზე ვართ დარწმუნებული, რომ ღვთისაგან მივიღებთ მიტევებას, — თუმცა პირზე ვისახავთ ჯვარს, მაგრამ სრულებით არ

გვაგონდება ჯვარზე ცმული მაცხოვარი, თუმცა მუხლს ვიყრით, მაგრამ სრულებით შეგნებულნი არა გვაქვს, თუ რამდენად ცოდვილი ვართ ღვთის წინაშე. ამიტომაც არის, რომ ხშირად მთელი ღამე არ გვიძინავს და ვერთობით უბრალო თავშესაქცევებით, და ერთად ორი-სამი საათი ვერ მოგვიხმარია ლოცვაზე. ამიტომაც არის, რომ ჩვენი ლოცვა უნაყოფოდ რჩება როგორც გონებისა ისე გულისათვის.

რომ შევიტყუოთ გემო და სინოყიერე რომელიმე საქმელისა, პირველად საჭიროა გავსინჯოთ საქმელი. აგრეთვე თუ გვინდა შევიგნოთ ლოცვის ნაყოფი, საჭიროა ვილოცოთ, ისე უნდა მოვახერხოთ, რომ ჩვენი გული შეიქნეს ლოცვის ტაძრად და მხოლოდ მაშინ ვიგრძნობთ ლოცვის სიტკბოებას. რატომ იყო, რომ ღვთის ქვეშაირი თაყვანისმცემელი მთელს დროს დაუღალავად ლოცვილობდნენ და ლოცვილობდნენ? იმის გამო, რომ მათ, გამოცდილებით, იცოდნენ და იციან, რომ ლოცვაში არის უდიდესი სიკეთე, — იმაშია ნუგეში სულიერი კაცისა. აი რას ამბობენ წმ. მამები ლოცვის შესახებ: იგი, მათი სიტყვით, არც სუნთქმა სულიერი კაცისა; როგორც სხეულიანი კაცი სუნთქვით იზიდავს თავისკენ ჰაერს და იმისგან ისუნთქავს, რაც საჭიროა მისი სიცოცხლისათვის, აგრეთვე ლოცვის მეოხებით სული ჩვენი ხდება სადგურად სული წმიდისა, რომლისაგან ჩვენ ვიღებთ ცხოვრებას და სულიერ ძალას. ლოცვა, იტყვის წმ. ოქროპირი, არის საზრდო სულისა, მზე, მკურნალობა, ძალა, ცხოვრება სულისა. წმ. მესვეტის სიტყვით, „ლოცვა თავისი ვითარებით — არის ერთობა კაცისა. ღმერთთან, ხოლო თავისი მოღვაწეობით — სიმტკიცე ქვეყნისა, შერიგება ღმერთთან, დედა და და ცრემლთა, განწმენდა ცოდვათა, ხიდი, რომელსაც კაცი გაჰყავს განსაცდელთა შორის, საშუალება წინააღმდეგ მწუხარებათა, მომავალი სხარული, წყარო ქველ-მოქმედებათა, მომნიჭებელი ნიჭიერებათა, საზრდო სულისა, განათლება გონებისა, ხმალი სასოწარკვეთილების დროს, დამამტკიცებელი სასოებისა, მომსაობი მწუხარებისა... შემამკირებელი გულმოსულობისა. ლოცვა ქვეშაირი ღვთის მავედრებელისათვის არის სამსჯავრო, სამსაჯულო და ტახტი უფლისა მომავალი განჯის დღემდის.

თქვენ თვითონ ხედავთ, ძმანო, რომ მარტო ამ წმიდა მამების სიტყვები ლოცვის შესახებ აღძრავენ ჩვენს გულში რაღაცა სიტკბოებას და ყმაყოფილე-

ბას. და რა დიდი სიხარულით იქნებოდა აღესილი მათი გული, როცა ისინი თავისი ლოცვა-ვედრებით მიიქცეოდნენ ხოლმე ღვთისადმი? ჩვენ ეხლა არ შეგვიძლია წარმოვიდგინოთ ეს დიადი გრძნობა სხარულისა, — ჩვენ მხოლოდ მაშინ შეგვიძლია დავაფასოთ ეს სიხარული ლოცვისა, როცა ჩვენ თვითონ გულმოდგინედ ვილოცავთ.

ვილოცოთ და ვილოცოთ მომეტებულად, რადგან ლოცვა, როგორც დაინახეთ, ფრიად საჭიროა ჩვენ ცოდვილთათვის. ლოცვა არის ერთი ჩვენ მოვალეობათაგანი, რომელთაც გვავალებს ჩვენ ქრისტეს სარწმუნოება. თუ არ ვილოცვთ, ისე ვერა ვითარ შემწეობას ვერ მივიღებთ ზეციური მამისაგან, — არ შეგვიძლია შევასრულოთ არავითარი კეთილი საქმე. მხოლოდ ლოცვა არ არის საჭირო ბოროტი საქმეების შესასრულებლად. თუ ჩვენ არ გვექნა სარწმუნოება და კეთილი საქმეები, ისე ჩვენი ცხოვრება არ შეიძლება, ხოლო თუ არ ვილოცავთ, არც ცხოველი სარწმუნოება გვექნება და არც კეთილი საქმეების შესრულება შეგვიძლება. რისთვის? იმიტომ, რომ ცხოველი და გულითადი სარწმუნოება და ქრისტიანული კეთილი საქმეები არიან ნიჭნი, რომელიც გვეძლევა ჩვენ სული წმიდისაგან. ქრისტიანე კაცის ღირს საქმეები თვისებებია: სიყვარული, სიხარული, მშვიდობა, სულგრძელება, სათნოება, მოწყალება, სარწმუნოება, სიმშვიდე, მოთმინება, — ყველა ესეები არიან ნაყოფი სული წმიდისა (გალატ. 5, 22). მაშასადამე, მხოლოდ იმ კაცს შეუძლია ცხოვრება და კიდევ ცხოვრობს ქრისტიანულად, ვისშიაც არის ღვთის ძალა, და მხოლოდ იმ კაცის სული ბრწყინავს ქველი საქმეებით, რომელშიაც დამკვიდრებულია სული წმიდა. ეს კიდევ უფრო ცხადათ გვიმტკიცებს, რომ ლოცვა არის უსაჭიროესი მოვალეობა ქრისტიანე კაცისა, ვინაიდან სული წმიდას მარტო ლოცვით გამოვითხოვთ ხოლმე. თვით იესო ქრისტემ რქვა, რომ ზეციური მამა მისცემს ზეცით სული წმიდას მათ, რომელნი ჰსთხოვენ მას. (ლუკა. 11, 13).

ღიახ, ლოცვა არის დიდი საქმე, და შეადგენს ნამდვილ საჭიროებას ქრისტიანე კაცისათვის. ქრისტეს ეკლესიის პირველი ბურჯნი — მოციქულები, და მათ შემდეგ ყველა ქვეშაირი ქრისტიანენი ყველა საუკუნოებისა ლოცვას რაცხდნენ ერთ უსაჭიროეს მოთხოვნილებად და მუდამაც ლოცვილობდნენ ქვეშაირტად, ლოცვა არის დიდი საქმე, ვინაიდან

თვით მაცხოვარი ჩვენი იესო ქრისტე ხშირად ღამეებს ატარებდა ლოცვაში. თუ კი იესო ქრისტესთვის იყო საჭირო ლოცვა, მით უმეტეს იგი საჭიროა ჩვენ ცოდვილთათვის.

რომ ლოცვა ღვთისადმი ძლიერია ჩვენი განახლებისათვის, ეს საექვო არ არის. ყოველი, რაოდენი თხოვით ლოცვასა შინა, სარწმუნოებით, გეყოსთ თქვენ (მათ. 21, 22). ლოცვა შეაჩერებს ჩვენზე მოვლენილ ღვთის რისხვას (გამოს. 32, 10, 14). ლოცვა სწმედს ცოდვებს (იაკ. 5, 15). ლოცვა აძლევს განებას ქეშმარიტ განათლებას, ასაზრდოებს გულს და გადმოავლენს კაცზე სული წმიდის მადლს (ფსალ. 50, 12, 14); (ლუკ. 11, 13). მართალია, რომ ჩვენ ძლიერ ცოდვილები ვართ, ჩვენი სული მომეტებულად ჩაფლულია ცოდვებში, ასე რომ კიდევ გვინდოდეს კეთილის ქმნა, არ შეგვიძლია, მაგრამ ლოცვას, სადაც საჭიროა, ყოველიფრის დაძლევა შეუძლია. მას შეუძლია წყალი გამოიყვანოს კლდიდან, ზღვაში უშიშარ გზას გაიყვანს, სნეულთა ჰკურნებს (იოან. 5, 15), ხოლო მკვდართ აღადგენს (საქმ. წმ. მოციქულთა 9, 40).

ღიან, აღსდგება სულიც, რომელიც მკვდარია ცოდვებით, თუ იგი საღათას ძილისაგან გამოიფხიზლებს, ამაღლდება ლოცვაში უფლისადმი, რომელიც არის ერთი მხოლოდ მაცხოვარი სულთა ჩვენთა: გრწამდეთ—გრწამდეთ, მეგობარნო, ძალა ლოცვისა და დაუზარებლად ევედრეთ ღმერთს.

ღღასასწაულუაზი წმ. იოანე ნათლის-მცემლის თავის პოვნისა გამო:

24 თებერვალს, 25 მაისს და 12 ოქტომბერს.

იოანე ნათლის-მცემლის სიკვდილის შემდეგ, ჰატოსანი თავი წინამორბედისა დარჩა უსჯულო იროდიადას. მაგრამ ამ უსჯულო ქალის სიბოროტე ღვთის წინასწარმეტყველისადმი მთლად ვერ დაკმაყოფილდა წმ. იოანეს მოწამებრივი სიკვდილით. ზეპირ-გადმოცემა მოკვითხრობს, რომ ბოროტმა იროდიადამ ნემსით დაჩხვლიტა თვისი ეარეუნილი ცხოვრების მძმხილებელის ენა, და რომ მომეტებული შეურაცხყოფა მიეყენებია წმიდანისათვის, ბრძანა იოანეს თავი ჩაეკდოთ მეფე იროდის სახლის ფეხის ალაგში. აქედგან იოანეს თავი სხიდუმლოდ აძოილო მეფის სასახლის გამკის ცოლმა ხუხიბ,—და ელეონის მთაზე დამალა მიწაში, რომელაჯ ეკუთვნოდა მეფე იროდეს. იროდის სიკვდილის შემდეგ, ეს ადგილი იუიდა მეფის სასახლის ერთმა კაცმა, სახელად ინოკენტიმ, რომელიც ქრისტეს სარწმუნოების მიღების შემდეგ თავის ცხოვრებას ამ მთაზე ატარებდა ღვთის ვედრებაში. მან განიზრახა ამ მთაზე ტაძრის აგება. იგი შეუდგა ტაძრისათვის ბაღავერის თხრას და ამ დროს ჰირველად იპოვეს ღვთის წინასწარმეტყველის თავი, რომლის სიღვის დროს მრავალი სასწაულები მოხდა.

24 თებერვალს წმიდა ეკელესია აღიდებს იოანე წინამორბედის თავის ჰოვას და ამავე დროს იხსენიებს ნათლის-მცემლის თავის მეორედ ჰოვის ისტორიასაც.

აი კარემოებანი, რომელიც წინ უძლოდენ ნათლის-მცემლის თავის მეორედ ჰოვნას.

კეთილ-მორწმუნე ინოკენტიმ, როცა მან

იგრძნო სიკვდილის მოახლოება, სეკანლად დამალა ნათლის-მცემლის თავი სწორეთ იმავე ადგილას, სადაც თვითონ იპოვა, რომ მისგან ნახული წმ. ნაშთი ხელში არ ჩავარდნო, ა ქრისტიანობის მტერთ იუდეულებს, ანუ კერძო-თაყვანის-მცემელთ. ამ დღიდგან ნათლის-მცემლის თავი დიდხანს იმყოფებოდა მიწაში და არაზინ უწყოდა, თუ სად იყო იგი დამარხული. წმ. მოციქულთ-სწორის კონსტანტინეს მეფობის დროს, ვილაცა ორ ბერს, რომელნიც იერუსალიმში მოგზაურობდენ წმ. ცხოველმყოფელი ჯვარის თაყვანის საცემად, ძილში გამოეცხადათ თვითონ იოანე წინამორბედი, რომელმაც აუწყა მათ, თუ სად იყო დასაფლავებული მისი თავი. ამ ბერებმა ამოიღეს მიწიდან ეს თავი, ჩადვეს იგი ტომარაში, რომელიც მოქსოვილი იყო აქლემის თმისაგან და წაიღეს. მაგრამ მათ იფიქრეს, რომ ეს თავი ეკებ იოანესი არ იყოსო და ერთ ვილაცა ღარბ ჭურჭლების მკეთებელს გადაცეს. რაც ხანს ეს თავი დარჩა მჭურჭლის სასლში, მის ოჯახს დაეტეო დიდი ბედნიერება და კეთილ წარმატება. თავისი სიკვდილის წინ მან იოანე ნათლის მცემლის ჰატიოსანი თავი ჩადვა თიხის ჭურჭელში და გადასცა თავის დას. შემდეგ ეს ღარს შესანიშნავი წმ. ნაშთი ერთი კეთილ-მორწმუნე პირისაგან მეორეზე გადადიოდა, ვიდრემდის დაბოლოს იგი არ ერგო ერთ მღვდელს, სახელად ესტატეს, ქ. ეფესოს მცხოვრებს. როცა ბოროტი ესტატე გააძვეეს ქ. ეფესოდან არიას ცრუ სწავლის გავრცელებისათვის, მან იოანეს თავი დამალა იმ ადგილს, სადაც თვითონ ცხოვრობდა. შემდეგ დროში იმ ადგილს, სადაც ესტატე ცხოვ-

რობდა, ღვთის განკებით აშენდა მართლ-მადიდებელთა საჯანე. და აი 18 თებერვალს 452 წელს, ჯვარის თაყვანის-ცემის კვირიაკის კვირა დღეს, ეფესოს საჯანის არქიმანდრიტს მარკელს ძილში გამოეცხადენ მრავალნი ანგელოსები და თვითონ იოანე წინამორბედი, რომელმაც არქიმანდრიტს უჩვენა მონასტერში ის ადგილი, სადაც საიდუმლოდ ესვენა ეს მკრფასი ნაშთი—ჰატიოსანი თავი მისი. არქიმანდრიტმა ეს ამბავი აცნობა ეფესოს ეპისკოპოსს ურანის. უკანასკნელი შევიდა საჯანეში ეკკლესიის სსვა კრებულთან ერთად, გადაისადა სამადლობელი ჰარაკლისი წმ. იოანე ნათლის მცემლის სახელობაზე, დიდის ამბით ამოასვენა მიწიდან ჰატიოსანი თავი და დაასვენა წმ. ტამარში, გამოჩენილ ადგილს, რომ ყოველ მორწმუნეს შეძლებოდა მისი ხილვა და თაყვანის ცემა.

იოანე ნათლის მცემლის თავის მეორედ ხილვა მოხდა 452 წელს, 24 თებერვალს, და სწორეთ ამ დღეს დღესასწაულობს ეკკლესია მის ხსენებასაც.

იმპერატორის მარკიანის ბრძანებით, რომლის მეფობის დროსაც მოხდა მეორედ ხილვა იოანეს ჰატიოსანი თავისა, ეს წმიდა ნაშთი გადატანილ იქნა ხალკიდონში; აქედან იმპერატორის ვალენტინის დროს გადაიტანეს კონსტანტინეპოლში, სადაც დასვენებულ იქნა განზრახ ამ მიზნისათვის აღმენებულ დიდებულ ტამარში წმ. იოანე წინამორბედის სახელობაზე. როცა ხატის თაყვანისმცემელთ დევნა დაუწევს, მრავალი მართლ-მადიდებელი ქრისტიანენი, რომელთაც გმინოდათ მწვალებელთა დევნისა, კონსტანტინეპოლიდან ქ. კომანში

მაგი ზღვის აღმოსავლეთის ნაპირზე, სადაც ექსორიობასა შინა გადაიცვალა წმ. იოანე ოქროპირი) გადაესახლენ და თან წაიღეს იოანეს თავი, რომ იგი ხელთ არ ჩაეგდოთ მართლ-მადიდებელ წმ. ნაშთა მტრებს. როცა კომნაში მივიდნენ, ქრისტიანებმა პატიოსანი თავი ჩაასვენეს ვერცხლის ჭურჭელში და დამალეს იგი მიწაში. როცა ხატის თავიანის-ცემის წინააღმდეგ აღძრული დევნა დაცხრა, პატიოსანი თავი იოანესი ხელახლად ნახა პატრიარქმა ეგნატემ, კეთილ-მორწმუნე იმპერატორის მიხეილის და მისი დედის თეოდორეს მეფობის დროს, და ღირსეული დღესასწაულობით გადაასვენა კონსტანტინეპოლში 25 მაის 867 წელსა.

წმიდა იოანე ნათლის მცემლის სადიდებლად დღესასწაული, რომელიც დადგენილია მართლ-მადიდებელი რუსეთის ეკლესიისაგან 12 ოქტომბერს, მოგვაგონებს ჩვენ დიდი წინასწარმეტყველის უსრწნელი სხეულის ისტორიას.

იოანეს მოწაფეებმა დამარხეს თავის მასწავლებლის სხეული სამარის ქალაქ სებასტიანში. წმ. მასწავლებლმა ლუკამ, რომელიც ქადაგებდა იესო ქრისტეს სწავლას სებასტიანში და ქ. ანტიოხიაში, სადაც განსაკუთრებით ბევრი იყო მოწმუნეთა რიცხვი, თხოვა სებასტიელ ქრისტიანებს ნება-რთვა, რომ იოანეს წმ. ნაწილი გადაესვენებია ანტიოხიაში. მაგრამ ეს თხოვნა მთლად არ იქმნა დაკმაყოფილებული, სებასტიელ ქრისტიანეთა ნება-რთვით წმ. ლუკამ გადაასვენა ანტიოხიაში მარტო ზოგიერთი ნაწილები ამ წმ. ნაშთისა, სახელდობ მარჯვენა ხელი წინამორბედისა. ეს წმ. ნაშთი იმყოფებოდა ანტიოხიაში 956 წლამდე და ევე-

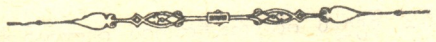
ლანი დიდის მოწიწებით სცემდენ თაევანსა, როგორც წუაროს მრავალ სასწაულ-მოქმედებისას*). 956 წელში, როცა ანტიოხია დაიკავეს თათრებმა, იოანეს მარჯვენა ხელი პირველად გადაიტანეს ხალკიდონში; შემდეგ რამდენიმე ხნისა—კონსტანტინეპოლში. წინამორბედის მარჯვენა ხელის კონსტანტინეპოლში მისვენება მოხდა დიდის დღესასწაულობით, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღო პატრიარქმა პოლიევქტმა და იმპერატორმა კონსტანტინე პორფირმა. ეს დღესასწაულობა მოხდა 5 იანვარს ნათლის ღების წინა დღეს. როცა კონსტანტინეპოლი თათრებმა აიღეს (XV საუკუნის დამლევს), სულთანმა ბაიაზეტმა გადასცა, საჩუქარდით, იოანეს მარჯვენა ხელი ფრანკთა იოანე იერუსალიმის ორდენის გმირებს, რომელთაც პირველად საცხოვრებელი ადგილი ჰქონდათ როდოსზე, და შემდეგ კუნძულს მალტაზე. 1798 წელში მალტიელი გმირები განდევნილ იქმნენ მალტიდან ნაპოლეონის მიერ და ორდენის მალისტრი გომპეში მოვიდა რუ-

*) 362 წელს იმპერატორის ივლიანეს ბრძანებით წინამორბედის სხეული, რომელიც ქ. სევასტიანში იმყოფებოდა, დასწვეს ქრისტიანების მტრებმა. ის ნაწილები, რომელიც ცეცხლს გადურჩა, პირველად ქრისტიანებმა გადაასვენეს იერუსალიმში, შემდეგ ალექსანდრიაში. დღეს კი წინამორბედის სხეულის ნაწილები სხვა-და-სხვა ადგილს ინახებიან, სხვათა შორის მოსკოვის მიძინების საკრებულო ტაძარში.

რაც შეეხება იმ კითხვას, თუ „დღეს სად იმყოფება წინამორბედის თავი?“ ამაზე დაბეჯითებითი პასუხის მიცემა ძნელია. ფიქრობენ, რომ იოანეს პატიოსანი თავი დაიღუპა 1204 წელში, მარმარილოს ზღვაში, ქარიშხლის დროს, რომელმაც დაღუპა ხომალდი დასავლეთელ ჯვაროსანთა, რომელთაც გაქურდეს კონსტანტინეპოლი და თავისი ხომალდები სხვა-და-სხვა ძვირფასი და საღრმთო საგნებით დატვირთეს დასავლეთში გასაგზავნად.

სეთში და სთხოვა იმპერატორს ჰაულე ჰეგტრეს მეს მფარველობა გაეწია მისდამი რწმუნებულ ორდენისათვის. კეთილ მორწმუნე იმპერატორმა მიიღო თავის მფარველობის ქვეშე სხე-ნებული ორდენი და თვითონ მიიღო სასჯელ-წოდება მალტიელი კავალერიისა. მაშინ კომ-პემა, მადლობის ნიშნად, საჩუქრად მიართვა იმპერატორს ორდენისადმი კუთვნილი წმ. ნაშ-თნნი: ძარჯვენა ხელი იოანე წინამორბედისა, ნაწილი უფლის ცხოველ მეოფელი ჯვარისა და ღვთისმშობლის ხატი ფილერმსკის**). აღ-ნიშნულ წმ. ნაშთა ქ. კატჩინოში გადატანა მოხდა 12 ოქტომბერს 1799 წელსა. ამ ამბის სასსოვრად 1800 წელში რუსეთის ძართლ მა-დიდებელმა ეკკლესიამ დაადგინა განსაკუთრე-ბული დღესასწაულობა. ეოველ წელს 12 ოქ-ტომბერს წინამორბედის ხელს იმპერატორის სასამტრო სასახლიდან, სადაც იგი ასვენია მუდამ, გადასვენებენ ხოლმე სასახლის ეკკლე-სიაში ქ. კატჩინოში და იქ რჩება 18 ოქტომ-ბრამდე.

***) ღვთის-მშობლის ფილერმსკის ხატი, რომელიც დახატულია წმ. მახარებელის ლუკას მიერ (მასთან ერთად კიდევ ორი ხატი—სმოლენსკისა და ვლადიმირისა) იერუსალიმიდან კონსტანტინეპოლში წაიღო საბერძნეთის იმპერატორის თეოდორე უნც-როსის მეუღლა ვედოკიმ. როცა კონსტანტინეპოლი დაიკავეს დასავლეთის ჯვაროსანთა (XIII საუკუნის დასაწყისში), ეს წმ. ხატი წაიღეს მათ ევროპაში და მათგან იშოვეს ფრანგთა იოანე იერუსალიმელის ორდენის გამირებმა.

ჩედაქციის პასუხი.

ქ. სიღნაღს. უცნობ პირს. თქვენ იწერებით: «იმე-ლია ამ საგნის შესახებ თქვენ პატივ-ცემულ გაზეთ «მწყემს»-ში თქვენ მიერ ჩვეულებრივ დამჯდარ და და-ლაგებულ პასუხს წავიკითხავთ». დი-დის კმაყოფილებით მოგახსენებთ პასუხს, ოღონდ თქვენი ვინაობა გაგვაგებინეთ. ეს საჭიროა ჩვენთვის, რომ სანამ პასუხს დავბეჭდავდეთ, სამ კითხვაზე პასუხი გავცეთ.

მწავადთა. საუბრები პირდაპირ შეუძლია წაი-კითხოს მღვდელმა ან მედავითნემ. მაგრამ წინეთ ორჯერ-სამჯერ წაკი-თხული უნდა ჰქონდეს, რომ არ შე-ეშალოს...

განხილვა.

თ საყურადღებოა ავითაროფთათვის: თ

ქარებით (თითქმის ძვლების სიმსივნით), კუჭის ავთ-მეოფობით და საწლევების ანთებუთ, ბუხსი-ლით, სულის შეხუთვით, სისხლის ნაკლებობით და ყოველ გვარი გაცივებით სნეულთათვის. ყველა ამ გვარ სნეულთათვის მოწონებულია და ურჩევნ შე-სანიშნავ „კუზმიჩევის ბალახს“.

ნამდვილი ბალახი არის მაისისა ყვავილით, და ძირით უკეთესი სუნიანი. არის მიღებული და ის-ყიდება კოკოჩოვის აფთექის მალაზიის საწყობში ქუთაისში.

უ ი ნ ა ა რ ს ი:

სალითარატურო განყოფილება: საღიღმარხვო სა-სინანულო (ლექსი).—ანათემა (შეჩვენება). ახალი ამბუი და შენიშვნები.

სწავლა და მცნეიება ქრისტიანობაში სარწმუნოებასა და კითილ-წნეობაზე: საუბარი ღიღმარხვის მესამე კვირიაკეზე.—საუბარი საწყსოსთახ ლოცვაზე. —ღვე-სასწაულები წმ. იოანე ნათლისმცეპლის თავის პოვნისა გამო. — რედაქცი-ს პასუხი. განცხადება